

Grundläggande granskning av Nämnden för hållbar utveckling 2020

Revisionsrapport

Sammanfattning

Revisorerna granskar årligen, i den omfattning som följer av god revisionsred, all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden. Den årliga granskningen omfattar grundläggande granskning och fördjupad granskning.

Syftet med den grundläggande granskningen är att översiktligt bedöma om Nämnden för hållbar utveckling har en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. Sammantaget är vår bedömning att nämnden i huvudsak har säkerställt en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten för 2020. Måluppfyllelsen i nämndens verksamhet är överlag god, även om den delvis har påverkats av pandemin. Likt föregående år råder nämnden inte fullt ut över verksamheten inom förvaltningen Regional utveckling, eftersom Regionstyrelsen har viss beslutsbefogenhet. Det begränsar nämndens förutsättningar för styrning och kontroll av verksamheten, liksom försvårar vid ansvarsprövningen.

Samtidigt som vi, jämfört med tidigare år, har noterat en förbättring inom vissa områden¹, har granskningen visat på några utvecklingsområden för nämnden. Nedan framgår våra främsta rekommendationer;

- Tillse att det för styrkortets mål anges en uppföljningstidpunkt.
- Tillse att verksamhetsrapporteringen är fullständig och tillräckligt beskriven beträffande måluppfyllelse och intern kontroll.
- Säkerställ efterlevnad av Regionens regelverk för gåvor till anställda samt av arkivreglementet (dokumenthanteringsplan).
- Säkerställ tillämpningen av fastställt reglemente/arbetsordning och vid behov förtydliga vilka ärendetyper som ska omfattas av beredning.

¹ Exempelvis ett förtydligt balanserat styrkort, tillförda mål och risker kopplat till folkhälsoområdet, löpande rapportering av delegationsbeslut, efterlevnad av reglemente (delegationsrätt) och at-testreglemente (beslutsattester)

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	4
2	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	4
3	Revisionskriterier	4
4	Metod.....	4
5	Resultat av granskningen.....	5
5.1	Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa till styrsignaler för verksamheten?.....	5
5.2	Har nämnden en systematisk uppföljning och rapportering av det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet samt hanterat eventuella avvikelser?.....	11
5.3	Har nämnden en övergripande process för intern kontroll?	16
5.4	Har nämnden en ändamålsenlig beslutsprocess?	19
6	Revisionell bedömning	22

1 Bakgrund

Revisorerna granskar årligen, i den omfattning som följer av god revisionsred, all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden. Den årliga granskningen omfattar grundläggande granskning, fördjupad granskning samt granskning av årsredovisning och delårsrapport.

Den grundläggande granskningen handlar bland annat om den struktur som nämnderna har för att uppnå en fullgod styrning, uppföljning och kontroll. Revisorerna ska i den grundläggande granskningen bedöma om förutsättningar för tillräcklig intern styrning och kontroll finns, samt om det fungerar i praktiken.

2 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Syftet med granskningen är att översiktligt bedöma om nämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten är tillräcklig. Utifrån syftet har följande revisionsfrågor besvarats:

- Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige (avseende både verksamhet och ekonomi) och brutit ned dessa till styrsignaler för verksamheten?
- Har nämnden en systematisk uppföljning och rapportering av det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet? Det ingår även att bedöma måluppfyllelsen.
- Har nämnden en övergripande process för den interna kontrollen?
- Har nämnden en ändamålsenlig beslutsprocess?

Uppdraget är primärt avgränsat till att följa nämndens protokoll med tillhörande handlingar.

3 Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar. Granskningens revisionskriterier är huvudsakligen Kommunallagen², Reglemente³ för Nämnden för hållbar utveckling, Regionplan 2020-2022⁴, Policyn Samlad ledningsprocess⁵.

4 Metod

Granskningen har i huvudsak genomförts genom dokumentstudier av protokoll med tillhörande underlag. Granskning av det interna kontrollsystemet har genomförts genom stickprov av verifikationer. Revisionsrapporten har kvalitetssäkrats enligt gällande rutiner, vilket bl.a. innebär att ett utkast till rapport har överlämnats för saklighetskontroll till berörd förvaltningschef och Regiondirektören.

² SFS 2017:725

³ Beslutad av Regionfullmäktige 2019-06-20, reviderat 2020-06-17

⁴ Beslutad av Regionfullmäktige 2019-04-16—17

⁵ Beslutad av Regionfullmäktige 2017-04-27

5 Resultat av granskningen

5.1 Har nämnden tolkat mål och uppdrag från fullmäktige och brutit ned dessa till styrsignaler för verksamheten?

Nämnden behandlade 2019-05-16 § 39 budgetförutsättningar för 2020, där total ram för nämndens regionbidrag uppgick till 413 mkr. Nämnden beslutade 2019-10-03 § 81 om Budget 2020 – Regional utveckling, i enlighet med ramen i budgettanvisningen. I ärendet framställdes vidare ett äskande om 10 mkr avseende ökat finansieringsbehov för kollektivtrafik⁶.

Av nämndens beslutade Verksamhetsplan inklusive budgetskrivelse för 2020 framgår att den omfattar verksamheten inom förvaltningen Regional utveckling samt att nämndens budget även innehåller det regionala utvecklingsutskottets ansvar som rapporteras till Regionstyrelsen. Balanserade styrkort för nämnden och förvaltningen som bilagts budgetskrivelsen, kommenteras i följande avsnitt.

5.1.1 Har nämnden fastställt ett balanserat styrkort i enlighet med anvisningarna i Regionplanen och policyn Samlad ledningsprocess?

Nämnden fastställde i juni 2019 ett balanserat styrkort för år 2020, vilket reviderades 2020-01-31 § 4. Revideringen skedde mot bakgrund av att nämnden övertog regionens övergripande ansvar för folkhälsofrågor enligt reglementet från juni 2019.

Både nämndens ursprungliga och reviderade styrkort omfattar strategiska områden, inriktningsmål, mål och mått inom de fyra perspektiven (invånare, medarbetare, processer och ekonomi), i enlighet med Regionplan 2020-2022.

Det reviderade styrkortet omfattar 11 mål med 17 mått. För knappt hälften av måtten är målnivåerna för 2020 tydligt preciserade i mätbara termer eller anger en riktning (öka/bibehålla). För drygt hälften av måtten (nio) är målnivån kopplad till att en kvalitativ beskrivning ska redovisas. Jämfört mot styrkortet för 2019 noteras att mått och målnivåer i högre grad kopplas till specificerade handlingsplaner.

Mål och mått i invånarperspektivet noteras till övervägande del överensstämmande med uttalade mål i Regionplan samt i övrigt med dess skrivningar i perspektivet. Processperspektivets mål och mått är däremot undantagsvis överensstämmande med Regionplanens uttalade mål, dock finns koppling till övriga skrivningar⁷. Det noteras även ett mål/mått⁸ för vilka det inte anges en uppföljningstidpunkt.

Mål och mått i medarbetarperspektivet överensstämmer med Regionplanen, förutom att nämndens målnivåer 2020 avseende chefs- och HME-index (hållbart medarbetarengagemang) är lägre än de nivåer som Regionplanen anger fram till 2022.

⁶ I verksamhetsberättelsen 2020 för Regional utveckling framgår att äskade medel avslogs.

⁷ Förutom målet ”De regionala kulturverksamhetsområdena* ska vidareutvecklas i hela länet” som sorterar i Regionplanens skrivningar i invånarperspektivet.

⁸ Målet: Effektiv samverkanstruktur i enlighet med den regionala utvecklingsstrategin. Måttet: Central bedömningsfunktion för sjukresor är fullt ut etablerad och initiala problem är reducerade.

Det kan inte utläsas i styrkortet om en upptrappning avses av nämndens målnivå fram till 2022, för att motsvara Regionplanens målnivå.

Målet i ekonomiperspektivet överensstämmer med Regionplanens inriktningsmål.

Kommentar

Nämnden har fastställt ett balanserat styrkort för verksamhetsåret 2020, utformat i enlighet med anvisningarna i Regionplanen. Det framgår dock inte en uppföljningstidpunkt för samtliga mål och mått. En förbättring mot år 2019 är att nämnden genom revidering av styrkortet för 2020 har tillfört mål kopplat till folkhälsofrågor, vilka ingår i nämndens ansvarsområde från juni 2019.

Flera mål och mått i styrkortet hänvisar till ”Utveckling fortgår enligt plan”. Vi har inom ramen för vår granskning inte tagit del av sådana underlag. Vi bedömer det dock vara väsentligt att det finns en dokumentation över planerade aktiviteter för verksamhetsåret, för att uppfylla kraven på mätbarhet enligt policyn Samlad ledningsprocess⁹.

Likt föregående års grundläggande granskning bedömer vi även fortsättningsvis att nämnden, framförallt i processperspektivet, kan utveckla och tydliggöra hur fullmäktiges mål har brutits ned till styr signaler för verksamheten.

Vi rekommenderar nämnden:

- Tillse att det för styrkortets mål anges en uppföljningstidpunkt.

5.1.2 Har styrkort upprättats och konkretiserats på förvaltningsnivå?

Förvaltningen Regional utveckling har i styrkortet för 2020¹⁰ listat mål och mått för vilka det framgår en hänvisning till beslutande instans (styrelsen, nämnden, förvaltningen). I styrkortet specificeras även ett antal aktiviteter knutna till målen.

Förvaltningens styrkort överensstämmer med nämndens initiala styrkort för 2020 och omfattar således inte mål kopplade till folkhälsoområdet som tillfördes vid nämndens revidering i januari 2020. Det har inte framkommit att nämnden, som följd av revideringen, begärt någon anpassning av förvaltningens styrkort. Beslutet om revidering anger heller inte att beslutet ska delges till annan instans, såsom fullmäktige eller styrelsen.

I nämndens dialogsvar till revisionen 2020-12-16 §113 angavs att ”Genom förvaltningens månadsrapporter har nämnden kunnat följa folkhälsoarbetet löpande, ett arbete som bedrivs utifrån verksamhetens styrkort. I övrigt ska målen för folkhälsoarbetet i det balanserade styrkortet för nämnden rapporteras årsvis”.

Kommentar

Vår bedömning är att styrkort har upprättats och konkretiserats på förvaltningsnivå. Förvaltningens styrkort har utvecklats jämfört med föregående år ge-

⁹ Målen ska vara uppföljningsbara genom mätbara resultatindikatorer som kan verifiera om målen uppnås.

¹⁰ Budgetskrivelse Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-10-03 § 81

nom att det tydligt anger vilka mål som har beslutats av nämnden, Regionstyrelsen och av förvaltningen. Därmed framgår en helhetsbild av den styrning förvaltningen har att förhålla sig till.

Likt föregående år har dock inte kunnat utläsas i sammanträdeshandlingar att förvaltningen har fått direktiv att anpassa sin verksamhetsstyrning, som följd av nämndens revidering av sitt styrkort. Det är därför inte tydligt hur nämnden har tillsett att styrningen av folkhälsofrågorna har omsatts i verksamheten. Enligt nämndens dialogsvar till revisionen har en uppföljning av området emellertid skett genom månadsrapporter och kopplat till nämndens styrkort.

5.1.3 Vilka planer och/eller mål har nämnden beslutat om i övrigt?

Utöver nämndens styrkort, har vi noterat följande väsentliga beslut om planer och/eller mål, vid nämndens sammanträden.

- *Mars*. Riktlinjer för stöd till civila samhällets föreningar, organisationer och studieförbund beslutades att gälla från och med 1 maj 2020¹¹.
- *Maj*
 - Antagande av den kollektivtrafikpolitisk handlingsplan 2021.
 - Revidering av Region Västernorrlands Kollektivtrafikpolitiska plan 2019–2023. Nämnden beslutade om revidering med skrivningen ”Arbete för en samlad styrning av den regionala kollektivtrafiken under ledning av Region Västernorrland behövs, samt för att skatteväxla finansieringen av den kommunfinansierade trafiken.”
- *Augusti*. Fastställa ”Reglemente och arbetsordning för Nämnden för hållbar utvecklings arbetsutskott”.
- *Oktober*. Handlingsplan 2021 – Nämnden för hållbar utveckling för genomförande av Hållbarhetsplan 2020 – 2024.
- *December*. Utdelning av nästa jämställdhetspris vid första fullmäktige 2022.
- *November*. Kursutbud Ålsta, Hola och Örnköldsviks folkhögskola 2021/2022. Beslut att fastställa kursutbud för 2021/2022 (Ålsta, Hola, Örnköldsvik). Uppgift framgår inte om serviceavgift för respektive kurs, vilket framgick vid nämndens motsvarande beslut föregående år. Enligt Regional utvecklingsdirektör kommer beslut om serviceavgifter att fattas under 2021.
- Vi har inte noterat beslut eller anmält delegationsbeslut¹² om konferenspriser 2021 Hola folkhögskola motsvarande beslutet för 2020¹³. Enligt Regional utvecklingsdirektör har inför 2021 (eller under första kvartalet 2021) inga beslut fattats om avgifter, med anledning av pandemin. All konferensverksamhet är inställd.

Nämnden har beslutat att *föreslå Regionfullmäktige att besluta* om bland annat;

¹¹ ”Allmänna riktlinjer för bidragsgivning” upphörde därmed att gälla.

¹² Förvaltningschef är delegat för att fatta beslut om konferensavgifter vid folkhögskolorna.

¹³ Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-12-18 § 121

- *Januari.* Hållbarhetsplan 2020-2024, upphäva jämställdhets- och jämlikhetsplan.
- *Augusti.* Att avveckla Länsöverenskommelsen Västernorrland (LÖV) samt att uppdra till Regionstyrelsen att göra en översyn av nuvarande samverkan mellan civila samhället och regionen. (Nämnden ansvarar för LÖV enligt reglementet för första halvåret 2020¹⁴, dock inte i det reviderade reglementet¹⁵).

Bolag, stiftelser och förbund

I föregående års grundläggande granskning noterades att såväl nämnden som Regionstyrelsen har ett ansvar för ägarstyrning. Enligt reglementet för första halvåret 2020 ansvarar nämnden för löpande ägarstyrning medan styrelsen har ett ansvar för ägarstyrning avseende uppsiktsplikt och beredning.

I reglemente reviderat från 2020-06-17 kvarstår styrelsens uppsiktsplikt beträffande ägarstyrningen. Samtidigt noteras att såväl styrelsen som nämnderna ska representera regionen samt utöva dess ägar- och huvudmannafunktion i de hel- och delägda bolag samt stiftelser och ekonomiska föreningar som bedriver verksamhet inom styrelsens respektive nämndernas ansvarsområde. Vidare ska styrelsen, och nämnderna i samråd med styrelsen, bereda och upprätta förslag till och förändringar i bolagsordningar, aktieägaravtal och ägardirektiv till regionens hel- eller delägda bolag inom styrelsens respektive nämndernas verksamhetsområde för beslut i fullmäktige. I det tidigare reglementet som gällde fram till mitten av juni 2020 framgick att ”Nämnden ansvarar för den löpande ägarstyrningen av kommunalförbund...” I det reviderade reglementet giltigt från 2020-06-17 har denna skrivning utgått.

I det reviderade reglementet har nämndens uppdrag för finansiella samordningsförbund omformulerats till att såväl styrelsen som nämnderna ska besluta i frågor för finansiella samordningsförbund som regionen ingår i inom deras ansvarsområde. Nämnden har 2020-12-16 § 117 beslutat om bidrag till (samtliga) finansiella samordningsförbund 2021.

I protokoll framgår att nämnden under 2020 har behandlat ärenden¹⁶ samt fått delgivningar¹⁷ kopplat till ägarstyrningsuppdraget. Berörda organisationer har varit exempelvis Kommunalförbundet Norrlands nätverk för musikteater och dans, Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län (KTM), Ostkustbanan 2015 AB, Scenkonst Västernorrland AB, Stiftelsen Läns museet Västernorrland och finansiella samordningsförbund.

Vi har noterat att under 2020 har nämnden inte tagit något motsvarande beslut som under 2019¹⁸ om att föreslå fullmäktige att bevilja KTM:s förbundsledning ansvarsfrihet avseende passerat verksamhetsår. Ett sådant beslut har däremot tagits av Regionstyrelsen i juni 2020.

¹⁴ Nämnden har 2020-01-31 § 12 behandlat minnesanteckningar från LÖV för tre träffar 2019.

¹⁵ Från 2020-06-17

¹⁶ Nämndens sammanträdesprotokoll 2020-03-25 § 29, 35, 36, 2020-01-31 § 7

¹⁷ Nämndens sammanträdesprotokoll 2020-01-31 § 12, 2020-03-25 § 32, 2020-05-19 § 54-59, 66, 2020-08-26 § 81, 2020-10-01 § 95, 2020-12-16 § 123

¹⁸ Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-05-16 § 45

Vid ärendet¹⁹ ”Remiss från Trafikverket av förslag till utbyggnadsstrategi för Ostkustbanan och Ådalsbanan, Gävle-Västeråsby” framgår att Regionstyrelsen är mån om att nämnden inkluderas och involveras i beredningen av ärendet mot bakgrund av frågans strategiska vikt och med anledning av nämndens ansvar för regional kollektivtrafik. Nämnden beslutade att lägga informationen till handlingarna.

Kommentar

Vi har noterat ett antal planer och/eller mål som nämnden har beslutat om. För genomförande av Hållbarhetsplan 2020 har nämnden beslutat om en handlingsplan för 2021. Däremot har vi inte noterat beslut om handlingsplan för 2020, se 5.2.1.

I föregående års grundläggande granskning bedömde vi att det var otydligt vad som föll inom ramen för nämndens respektive Regionstyrelsens ansvar för ägarstyrning. Vi har för 2020 noterat att reglementet som gäller för andra halvåret i viss mån har omformulerats beträffande styrningen av andra juridiska personer. Vi har inte närmare granskat styrningen av kommunalförbund, men vi bedömer att det är korrekt att begreppet ”ägarstyrning av kommunalförbund” har utgått i det reviderade reglementet eftersom regionen är medlem och inte ägare i dessa förbund.

Beslut för finansiella samordningsförbund har vidare knutits till både styrelse och nämnders respektive ansvarsområden.

Vi hänvisar i övrigt till fördjupad granskning²⁰ 2020 av uppsikt och ägarstyrning.

5.1.4 Vilka uppdrag till verksamheten har nämnden beslutat om i övrigt? Finns en dokumentation över beslutade uppdrag?

I granskningen har noterats följande uppdrag till verksamheten.

- *Mars*
 - Uppdrag till Regional utvecklingsdirektör att återkomma till nämndens sammanträde i maj med förslag på åtgärder för att uppnå ekonomi i balans.

Vid nämndens möte i maj behandlades månadsrapport April 2020²¹, vari framgår en beskrivning av fortsatt arbete vid förvaltningen för att nå målsättningen om att ha en budget i balans. Det lämnades även föredragningar från Regional utvecklingsdirektör och Controller om månadsuppföljning. Nämnden beslutade att det arbete som förvaltningen lagt ner på att få en budget i balans ska uppmärksammas och nämnden ser fram emot ytterligare synergieffekter samt att i övrigt lägga informationen till handlingarna.

- Beslut att fördela statsbidragen till regional kulturverksamhet i Västernorrland inom ramen för Kultursamverkansmodellen 2020.
- *Maj*
 - Uppdrag till förvaltningen Regional utveckling att med utgångspunkt i budgetförutsättningar senast den 21 september 2020 inkomma med förslag till

¹⁹ Nämndens sammanträdesprotokoll 2020-08-26 § 74

²⁰ Dnr 20REV38

²¹ Nämndens sammanträdesprotokoll 2020-05-19 § 39

Verksamhetsplan inklusive budget för 2021 samt plan 2022-2023. Budget 2021 Regional utveckling (daterad 2020-09-18) har senare beslutats²².

- Beslut om att kulturenheten fördelar verksamhetsbidrag till två organisationer för verksamhetsåret 2020.
- Uppdrag till Regionala utvecklingsdirektören att genomföra en utredning om att föra över Din Tur Kundcenter från Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län (KTM) till regionen. Utredningen och dess rekommendationer ska beredas mot årets sista regionfullmäktige för beslut och att utredningsarbetet ska delredovisas till arbetsutskottet löpande.

Nämnden fick i oktober en föredragning om utredningen från enheten för kollektivtrafik och infrastruktur. Nämnden beslutade bland annat att *föreslå regionfullmäktige besluta om* att uppdra åt nämnden att inleda process och förhandlingar med syfte att föra över hela eller delar av verksamheten vid Din Tur Kundcenter från KTM till regionen genom verksamhetsövergång, slutförd inom 2021.

- *Oktober.* Uppdrag till förvaltningschefen att se över och förtydliga beslutsbefogenheterna kring konst donationer och att revidera Riktlinjen ”Hantering av offentlig konst i Region Västernorrland”. Se avsnitt 5.2.3.

Kommentar

Vi har i protokoll noterat att nämnden har beslutat om några uppdrag till verksamheten under året, vilka delvis har specificerat tidpunkt för återrapportering till nämnden. Återrapportering har i dessa fall skett inom angiven tid. Vår bedömning är att nämnden bör överväga att i regel ange tidsram/tidpunkt för när beslutade uppdrag till verksamheten ska återrapporteras till nämnden.

Av information som framgår i nämndens sammanträdesprotokoll, har inte noterats en samlad dokumentation över beslutade uppdrag från och till nämnden. Det har däremot framkommit att det finns en rutin som heter ”NHU - Uppföljning av beslutade uppdrag”. Sekreteraren har tillsammans med ordförande en kontinuerlig dialog gällande uppdragslistan.

Vi rekommenderar nämnden:

- Överväg att nämnden i sin helhet får del utav uppföljning av beslut från och till nämnden.

5.1.5 Har nämnden tagit enskilda beslut av väsentlig betydelse som bör uppmärksammas?

Vi har i övrigt inte noterat att nämnden tagit andra väsentliga beslut, utöver vad som redovisas i övriga avsnitt.

²² Nämndens sammanträdesprotokoll 2020-10-01 § 87

5.2 Har nämnden en systematisk uppföljning och rapportering av det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet samt hantlerat eventuella avvikelser?

I revisionsfrågan ingår även att bedöma måluppfyllelsen.

Nämnden ansvarar för att verksamheten kontrolleras, följs upp och utvärderas inom sitt ansvarsområde. Nämndens balanserade styrkort följs upp genom månadsrapport, delårs- och årsredovisning.²³

Vi har noterat att sammanträdenas föredragningar löpande²⁴ omfattar månatlig lägesrapport i aktuella frågor från Regional utvecklingsdirektör och controller samt styrning och rapportering från folkhögskolor. Under 2020 har vi i övrigt noterat flera lägesrapporter och föredragningar för nämnden, kopplat till olika verksamheter och funktioner. En förbättring mot 2019 är att nämnden under 2020 löpande behandlar redovisning av beslut fattade på delegation. Noterade redovisningar gäller avskiljande och överklagande (folkhögskolor).

5.2.1 Uppfyller rapporteringen nämndens krav?

Månadsrapportering

Nämnden har i januari behandlat en tidplan för månadsrapporteringen. Av den framgår att förutom månatlig rapportering till nämnden upprättas en förstärkt månadsrapport efter april, en delårsrapport efter augusti och en verksamhetsberättelse när året är slut. Förvaltningschefen ansvarar vidare för att lägga till viktig information som politiken behöver för att fullgöra sitt uppdrag. Vad vi noterat har förvaltningen, med något undantag, rapporterat enligt beslutad tidplan²⁵.

Förstärkt månadsrapport

I ärendet för den förstärkta månadsrapporten april 2020 framgår att måluppfyllelsen bedöms vara god avseende alla fyra styrkortsperspektiven. Dock lämnar förvaltningen en årsprognos på minus 11 miljoner kronor utifrån bland annat ofinansierad tågtrafik och ökade ersättningar för resande i egen bil till vården, varvid ett uppdrag till verksamheten beslutas (se 5.1.4). Det framgår att verksamheten i övrigt har bedrivits enligt fastställda planer och att allt löper som planerat.

Delårsrapport

I nämndens delårsrapport redovisas resultatet för samtliga av de mål och mått i nämndens styrkort som skulle redovisas per 2020-08-31. Måluppfyllelsen kommenteras emellertid inte fullt ut²⁶. Vid fastställandet av nämndens delårsrapport i oktober framgår att ”Bedömningen är att målen det balanserade styrkortet har haft en bra måluppfyllnad i alla fyra perspektiven men inte full. Under corona har

²³ Balanserat styrkort 2020, Nämnden för hållbar utveckling, Reviderat 2020-01-31 § 4

²⁴ Vid nämndens sammanträde 2020-11-18 har dock vissa uppföljningsärenden utgått.

²⁵ För månadsrapport mars som enligt plan skulle presenteras i nämnden 19 maj noteras att enbart förstärkt månadsrapport april togs upp. Ärendet för månadsuppföljning oktober utgick från sammanträdet 2020-11-18 och togs upp 2020-12-16 § 111 (när egentligen månadsrapport november skulle ha behandlats).

²⁶ Måtten ”Avvikelser vid revision hanteras och åtgärdas inom föreskriven tid.”, ”Andelen förnybara drivmedel”, Målet ”Digitala tjänster och moderna IT-stöd möjliggör effektiva processer.”

verksamhet inte kunnat bedrivas med samma måluppfyllnad som under ordinarie former i invånare- och processperspektivet.”

Vi har noterat att målet ”Ett effektivt miljö- och hållbarhetsarbete bedrivs” bedömts som uppfyllt vid delåret. Målet följs upp genom måttet ”Utveckling i enlighet med hållbarhetsplanens målsättningar, utifrån för nämnden relevanta områden i fastställd handlingsplan 2020”. En handlingsplan för 2020 finns dock inte fastställd. Att en nämndspecifik handlingsplan för 2020 inte finns fastställd anges även i verksamhetsberättelsen 2020, där både nämnden och förvaltningen ändå gör bedömningen att utveckling sker i enlighet med hållbarhetsplanens målsättningar 2020. Detta har av Regional utvecklingsdirektör förklarats med att Hållbarhetsplanen beslutades av Regionfullmäktige i februari 2020.

En förbättring mot 2019 är att nämnden i delårsrapporten har gjort en bedömning av den intern kontrollen.

Delårsrapportering från förvaltningen Regional utveckling har behandlats av nämnden i oktober enligt fastställd tidplan. Precis som i nämndens delårsrapport görs bedömningen att målen inte uppnås till fullo i invånare- och processperspektivet. Pandemin har samtidigt haft positiva effekter på förvaltningens ekonomi genom inställda aktiviteter, utredningar, och rekryteringar.

I förvaltningens delårsrapport saknas uppgift om måluppfyllelse för fem mål/mått i invånar- och processperspektivet. Måluppfyllelse anges dock i nämndens delårsrapport.

I både nämndens och förvaltningens delårsrapport anges resultat för måttet ”Översyn av regional samverkanstruktur genomförd” (avseende mål²⁷), med hänvisning till nämndens styrkort. Nämndens gällande (reviderade) styrkort 2020 omfattar vad vi noterar dock inte detta mått.

Verksamhetsberättelse 2020

Förvaltningen Regional utveckling har i sin verksamhetsberättelse för 2020 redovisat resultatet för mål och mått i nämndens styrkort som skulle redovisas årsvis. (Måttet chefsindex mäts enligt styrkortet vartannat år och mäts inte för 2020 enligt verksamhetsberättelsen). Detsamma gäller för nämndens verksamhetsberättelse, förutom att ingen redovisning noteras av målet ”Digitala tjänster och moderna IT-stöd möjliggör effektiva processer.” Av nämndens delårsrapport framgick däremot att målet bedömdes uppnås.

Den samlade bedömningen, från såväl nämnd som förvaltning, är ”bra måluppfyllnad i alla fyra perspektiven men inte full”. Full måluppfyllelse nås inte, enligt verksamhetsberättelsens sammanfattande tabell, inom invånar- och processperspektiven. De mål/mått som inte når målnivån 2020 är inom invånarperspektivet ”Andel som uppger att de mår bra/mycket bra (Barn, ungdom, vuxna)” och ”Antal resor i den kollektiva, regionfinansierade trafiken.”. Inom processperspektivet noteras inga styrkortsmål (i tabellform) som inte uppfylls.

²⁷ Målet ”Effektiv samverkanstruktur i enlighet med den regionala utvecklingsstrategin.”

Av förvaltningens verksamhetsberättelse framgår bland annat följande i avsnittet måluppfyllelse: ”På grund av pandemins effekter på förvaltningen och det omgivande samhället så kan vi konstatera att vi inte nått ända fram vad gäller planerade målsättningar i verksamheterna under året och att viss verksamhet uteblivit. Större arrangemang, utbildningsdagar och konferenser har skjutits på framtiden, vissa har ställts in. Projekt har planerats om, liksom någon planerad utredning. Minskat resande och inget deltagande i externa konferenser är också effekter av coronaviruset. Dessa inställda aktiviteter har påverkat förvaltningens ekonomi positivt.”

Det ekonomiska utfallet för nämnden uppgår till +20,2 mkr. I verksamhetsberättelsen omnämns att orsaker till resultatet är bland annat att delar av planerad verksamhet har ställts in eller ställts om (med anledning av pandemin) vilket i de flesta fall har bidragit till lägre kostnader. Enligt Regional utvecklingsdirektör har framförallt överskottet inom sjukresor, +10 mkr, bidragit till utfallet.

Vi har i verksamhetsberättelsen noterat en skillnad avseende uppgift om budgeterat regionbidrag 2020 vilket anges uppgå till 412,5 mkr medan regionbidrag i nämndens budgetförutsättningar tillika budget för 2020²⁸ uppgick till 413,0 kr.

Vi har vidare noterat att verksamhetsberättelsens uppgift i tabell avseende nämndens resultat för 2019 (+24,8 mkr) inte omfattar folkhälsoenhetens resultat +3 mkr.

Kommentar

Vi bedömer att nämnden genom sin rapportering har en systematisk uppföljning av det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet. Rapporteringen motsvarar i huvudsak nämndens krav och vi bedömer att rapportering överlag sker tillräckligt frekvent för att möjliggöra att åtgärder vidtas i tid vid eventuella avvikelser. Emellertid har noterats brister i rapporteringen avseende fullständighet²⁹.

En övervägande del av nämndens mål bedömdes uppnås i delårsrapporten, pandemin påverkade dock vissa mål. Detsamma gäller i verksamhetsberättelsen 2020. Vi finner det inte tydligt förklarat i nämndens verksamhetsberättelse varför inte full måluppfyllelse bedöms ha uppnåtts inom processperspektivet, eftersom samtliga styrkortsmål (i tabellform) visar måluppfyllelse.

Anledningen till att måttet ”Utveckling i enlighet med hållbarhetsplanens målsättningar, utifrån för nämnden relevanta områden i fastställd handlingsplan 2020” bedöms vara uppfyllt vid delåret såväl som i verksamhetsberättelsen, är för oss oklar eftersom en handlingsplan för 2020 inte är fastställd.

Vi rekommenderar nämnden:

- Tillse att verksamhetsrapportering till och från nämnden är fullständig och tillräckligt beskriven beträffande måluppfyllelse och (se 5.3.2) intern kontroll.

²⁸ Beslutad av regionfullmäktige 2019-11-20—21 § 231

²⁹ Nämndens verksamhetsberättelse saknar uppföljning av ett mål. Förvaltningens delårsrapport saknar uppgift om måluppfyllelse för fem mål/mått. Måluppfyllelse i nämndens delårsrapport kommenteras inte fullt ut. Mått följs upp som inte ingår i styrkortet.

5.2.2 Har nämnden beslutat om åtgärder med anledning av eventuella avvikelser i det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet?

I revisionens granskning³⁰ 2019 framkom att händelser som är extraordinära eller avvikande kopplat till såväl verksamhet som till ekonomins utveckling omfattas av förvaltningens månadsrapporter till nämnden. I protokoll och rapportering har följande behandling och beslut om åtgärder kopplat till avvikelser noterats;

- *Augusti*. Beslut att inte starta SFI i Sundsvall på grund av den osäkra framtida finansieringen då verksamheten inte ingår i folkbildningsuppdraget.
- *Mars*
 - Nämnden informerades i mars om att årsprognosen var -11 mkr. Som framgår av avsnitt 5.1.4 beslutade nämnden därvid om ett uppdrag och vid dess återredovisning i maj det beslutades att uppmärksamma förvaltningens arbete med att få budget i balans. Vi har därefter noterat att årsprognosen efter april månad var -5 mkr, vid juli -2 mkr, vid delårsrapporten noll (med stor osäkerhet), vid månadsuppföljning oktober +2 mkr men med många osäkerhetsfaktorer, särskilt kopplade till sjukresor, kollektivtrafik och statsbidrag. Vid verksamhetsberättelsen uppvisade förvaltningen ett utfall med +20,2 mkr.
 - Beslut om att föreslå Regionfullmäktige att besluta om att utöka investeringsutrymmet för förvaltningen Regional utveckling under 2020 med 700 tkr till 1,4 mkr. Ärendet gäller ökade kostnader vid ombyggnation av kök Håla folkhögskola. Fullmäktige godkände utökningen 2020-06-17 § 69.
- *Oktober*
 - Vid nämndens behandling av budget 2021 framställs för kollektivtrafik ett äskande om 14 mkr för att kunna bibehålla och i viss del utöka den regionala kollektivtrafiken i länet och ökade kostnader för tågtrafik och vagnshyra. Fullmäktige beslutade 2020-11-25 om att nämnden får förstärkt budgetram avseende ökade trafik kostnader från 2021 med 14 mkr.
 - I ärendet för delårsrapporten framgår att regionens miljö- och hållbarhetsarbete utvecklas löpande med goda resultat. Organisationen är certifierad enligt ISO 14 001:2015. Med anledning av Corona har den externa revisionen flyttats, vilket innebär att det uppstår ett kort uppehåll i certifikatet.
- *December*. Beslut att tillstyrka och skicka skrivelse till Kommunalförbundet Kollektivtrafikmyndigheten i Västernorrlands län (KTM) angående preliminära ekonomiska planeringsförutsättningar för regional kollektivtrafik 2022-2024. I ärendet framgår att det inför 2021 råder en diskrepans mellan regionens och KTM:s budgetar för regionens trafik kostnader. Syftet med skrivelsen är att ge KTM tid och möjlighet att vidta eventuella åtgärder för att anpassa verksamheten till att rymmas inom budget.

³⁰ ”Granskning av verksamhetsstyrning – Nämnden för hållbar utveckling” dnr 19REV63

- Ett antal beslut har noterats för kulturområdet med koppling till pandemin.³¹

Kommentar

Vi har noterat få avvikelser i det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet. Sammantaget bedömer vi att nämnden har varit väl informerad om förekommande avvikelser i verksamhet och ekonomi samt i tillräcklig omfattning har tagit beslut med anledning av avvikelserna.

5.2.3 Har nämnden säkerställt att åtgärder vidtas med anledning av de granskningar som Regionens revisorer genomfört under föregående revisionsår?

I dialogsvar från nämnden till revisionen 2020-12-16 §113 angavs att ett löpande arbete med anledning av genomförda granskningar har gjorts inom de områden där nämnden har rådighet, exempelvis revidering av styrkort och en tydligare rapportering från förvaltningen och från regionens folkhögskolor.

Nämndens svar på genomförda granskningar kommenteras kort nedan:

- *Granskning av verksamhetsstyrning – Nämnden för hållbar utveckling*³²

Utifrån svaret kan konstateras att nämnden i stort delar de iakttagelser om utvecklingsområden revisionen har framfört. Svar beträffande en rekommendation³³ saknas. Emellertid bekräftade nämnden vid revisionsdialog i december 2019 nämnda brister i delårsrapporten 2019. Utöver att nämnden har utvecklat förvaltningens styrkort inför 2020 samt åtgärdat rätten att utse beslutsattester genom revidering av delegationsordningen, framgår inte om nämnden planerar ytterligare åtgärder, utifrån rekommendationerna.

Beträffande rekommendationen om att tillse att rapportering av delegationsbeslut sker har en förbättring noterats på området, se 5.2. Det enda delegationsbeslut som fanns diariefört 2019³⁴, har rapporterats till nämnden under 2020³⁵. Vi hänvisar i övrigt till granskningen Delegering av nämndernas beslutanderätt³⁶.

- *Grundläggande granskning av Nämnden för hållbar utveckling 2019*³⁷

I svaret anges att som ett resultat av revisionens granskningar har ett fortsatt utvecklingsarbete gjorts, inte minst vad gäller organisation av regionens folkhögskolor och implementering av folkhälsoarbetet. Utmaningar gällande styrmodellen finns dock fortfarande, bland annat för att säkerställa den ”röda tråden” mellan regionplan och styrkort. I svaret kommenteras inte särskilt en rekommendation³⁸. I övrigt instämmer nämnden i revisionens iakttagelse om begränsade möjligheter

³¹ Nämndens sammanträdesprotokoll 2020-05-19 § 50, 2020-05-19 § 51, 2020-10-01 § 88, 2020-11-18 § 102, 2020-12-16 § 115

³² Nämndens sammanträdesprotokoll 2020-03-25 § 21

³³ Tillse att verksamhetsrapportering till och från nämnden är fullständig och tillräckligt beskriven beträffande måluppfyllelse och intern kontroll.

³⁴ Delegationsbeslut om dataskyddsbud för nämnden, 2019-12-18 Dnr 19NHU768

³⁵ Nämndens sammanträdesprotokoll 2020-03-25 § 28

³⁶ Dnr 20REV32

³⁷ Nämndens sammanträdesprotokoll 2020-08-26 § 72

³⁸ Säkerställ att delegationsordningen är känd inom förvaltningen. Säkerställ vidare rutiner för hantering av delegationsbeslut inklusive beslut som delegat hänskjuter åter till nämnden.

för nämnden att fullt ut styra verksamheten. Svaret exemplifierar gränsdragningsproblem som kan uppstå gentemot Regionstyrelsen.

I svaret anges att ”Iakttagelser om att det saknas en dokumenterad uppföljning av status för verkställande av fattade beslut stämmer delvis. I nämndens rapportering kan detta göras tydligare, och på samma vis kan en ökad tydlighet vad gäller internkontrollen göras, och delar av detta utvecklingsarbete har pågått under 2020.”

- *Konsthantering*³⁹

Nämnden har i samband med svaret på revisionsrapporten beslutat om uppdrag utifrån revisionens rekommendationer. Vi har vid decembersammanträdet noterat beslut om reviderad riktlinje ”Hantering av offentlig konst i Region Västernorrland”.

- *Barnkonventionen*⁴⁰

Svaret anger bland annat att nämnden kan ställa sig bakom de förslag revisionen lämnar för att stärka regionens arbete med barnrätt.

Kommentar

Vår bedömning är att det ur protokoll och nämndens svar på revisionsrapporter framgår att nämnden delvis har säkerställt att åtgärder vidtas med anledning av revisionens granskningar.

5.3 Har nämnden en övergripande process för intern kontroll?

Nämnden har beslutat om en plan⁴¹ för uppföljning av den interna kontrollen utifrån en bedömning av risk och väsentlighet⁴². Riskanalysen omfattar två risker kopplade till hälsoutveckling⁴³. Vi har noterat att riskvärdering i riskanalysen markeras med olika färger, röd, gul, grön och orange förekommer.

Resultatet av den interna kontrollen har redovisats till nämnden vid tillfällen som överensstämmer med nämndens beslut⁴⁴. I förvaltningens uppföljningsbilaga till delårsrapporten avseende intern kontroll, noteras dock vissa otydligheter avseende om det är kontrollåtgärder, risker eller uppföljningsresultat som beskrivs. Samtliga riskområden i riskanalysen kommenteras heller inte vid delåret. Vi hänvisar i övrigt till granskning ”Intern kontroll – en uppföljande granskning”⁴⁵.

Kommentar

Vår bedömning är att nämnden har en övergripande process för den interna kontrollen, som i huvudsak följer den regiongemensamma hanteringen.

³⁹ Nämndens sammanträdesprotokoll 2020-10-01 § 90

⁴⁰ Nämndens sammanträdesprotokoll 2020-12-16 § 116

⁴¹ Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-12-18 § 116

⁴² Nämndens sammanträdesprotokoll 2019-10-03 § 81

⁴³ Lågt nyttjande av kollektivtrafik i länet bidrar till en dålig folkhälsa, Kuratorsstöd vid Folkhälsokolor. (Föregående år kopplades varken riskanalys eller internkontrollplan till folkhälsoområdet som är nämndens ansvarsområde från juni 2019)

⁴⁴ Vid förstärkt månadsrapport april, delårsrapport, verksamhetsberättelse

⁴⁵ Dnr 20REV68

Nämnden har antagit en internkontrollplan för 2020, baserad på en riskanalys. En förbättring mot föregående år är att riskanalysen omfattar folkhälsoområdet. Resultatet av den interna kontrollen har redovisats till nämnden vid de tidpunkter som framgår av nämndens beslutade plan. I förvaltningens uppföljningsbilaga till delårsrapporten avseende intern kontroll, noteras dock vissa otydligheter gällande om det är kontrollåtgärder, risker eller uppföljningsresultat som beskrivs. Vi hänvisar i övrigt till granskningen Intern kontroll – en uppföljande granskning⁴⁶.

I övrigt kvarstår vår bedömning från tidigare år om att nämnden inte tillförlitligt har förutsättningar att styra och följa upp intern kontroll av verksamheten. Anledningen är att förvaltningen Regional utveckling hanterar både nämndens och Regionstyrelsens ansvarsområden, samtidigt som nämnden har hela budgetansvaret för verksamheten. Exempelvis bedömer vi att förvaltningens arbete med internkontrollplan handläggning företagsstöd inte är hänförligt till nämndens ansvar.

5.3.1 Verifiering av den interna kontrollen

Dokumenthantering

Vid 2019 års grundläggande granskning rekommenderades nämnden att upprätta en dokumenthanteringsplan i enlighet med kraven i regionens arkivreglemente. Dokumenthanteringsplanen ska bland annat redovisa de typer av handlingar som förekommer i myndighetens verksamhet och tidpunkt för gallring och arkivering.

I sammanträdesprotokoll eller i diariet framgår inte att nämnden har tagit något beslut avseende dokumenthanteringsplan under 2020. I dialogsvar från nämnden till revisionen⁴⁷ angavs att arbete med upprättande av en dokumenthanteringsplan hanteras av regionledningsförvaltningen och är utanför nämndens ansvarsområde.

Gåvor

För 2020 ingår i vår granskning att verifiera den interna kontrollen genom stickprov av verifikationer avseende gåvor⁴⁸. Inom de kostnadsställen som sorterar under nämnden finns totalt 15 verifikationer på kontot. Samtliga av dessa har valts ut för granskning.

I två fall har vi bedömt att verifikationerna är förenliga med regionens riktlinje Representation och gåvor, inkl. bilaga 1 Redovisning och skattekonsekvenser (beslutad av Regionstyrelsen 2018-05-09). I övriga 13 fall har någon av följande oklarheter eller brister noterats:

- Det framgår inte om genomförd avtackning avser tillfällena som godtas i regionens riktlinje såsom pension eller gåva vid 10 respektive 25 års anställning.
- Gåvas syfte eller mottagare framgår inte.
- Fullständigt namn på gåvomottagare framgår inte.

⁴⁶ Dnr 20REV68

⁴⁷ Nämndens sammanträdesprotokoll 2020-12-16 §113

⁴⁸ Det konto som har omfattats av granskningen är 46900 Uppvaktning/presenter. Inför 2019 års grundläggande granskning påtalade revisionskontoret till ekonomiverksamheten att regionens konto för gåvor inte överensstämde med L-bas (Enligt L-bas: 463, RVN: 46900). Iakttagelsen kvarstår för 2020.

- Syften förekommer som inte omfattas av regionens riktlinje såsom välkomstgåva, föräldraskap, avtackning vikariat och julgåva.

Kommentar

Vi rekommenderar fortsatt att nämnden säkerställer att en dokumenthanteringsplan upprättas i enlighet med krav i regionens arkivreglemente.

Det förekommer få inköp av gåvor under 2020, emellertid bedömer vi att den interna kontrollen avseende hantering av gåvor inte har varit tillräcklig. Granskade gåvoinköp har, med enstaka undantag, uppvisat brister beträffande förenlighet med Regionens regelverk och att erforderliga uppgifter har saknats eller varit otydliga. Följaktligen rekommenderar vi nämnden att säkerställa efterlevnad av Regionens regelverk beträffande gåvor till anställda.

5.3.2 Ryms nämndens beslut inom ramen för reglementet?

Revisionen noterade under föregående år att de två reglementena som förekom under 2019 enbart tillät att styrelse och nämnd, vad avser delegation till tjänsteman, fick lämna sådan beslutanderätt till Regiondirektören. Därmed var nämndens delegationsordning inte i överensstämmelse med reglementet, eftersom den lämnade delegationsrätt till annan än Regiondirektör. Berört reglemente gällde fram till 2020-06-17, vilket innebär att iakttagelsen kvarstår för första halvåret 2020.

Revisionen noterade även föregående år⁴⁹ att det fanns en bristande efterlevnad av regionens attestreglemente. Detta eftersom nämnden varken själv hade utsett beslutsattestanter i förvaltningen eller hade delegerat detta beslut. Nämnden har i delegationsordning 2020⁵⁰ delegerat rätten att utse beslutsattestanter, i enlighet med attestreglementet. Vi har också verifierat att delegat (förvaltningschef) har beslutat om attestanter för Regional utveckling för 2020.

Nämnden har att besluta om årliga utmärkelser och stipendier inom verksamhetsområdet⁵¹. I nämndens protokoll⁵² framgår dock att Regionstyrelsen har delegerat sin beslutsrätt att utse kulturstipendier till nämnden. I ärendet beslutade nämnden om tilldelning av kulturstipendier för 2020. Regionstyrelsen delgavs inte beslutet.

I nämndens inriktningsbeslut⁵³ och beslut⁵⁴ om regionens övertagande av Energikontoret Västernorrland (EKVN) från Kommunförbundet Västernorrland framgår att regionen gör bedömningen att dessa medel ryms inom befintlig budget för Regional utveckling. Då regionen och Regional utveckling har uppdrag som regionalt utvecklingsansvarig aktör ses ett övertagande av EKVN som ett strategiskt komplement till befintlig verksamhet samt för det fortsatta arbetet för hållbar utveckling. I ärendet för delårsrapporten noterar vi att processen att överföra EKVN har gått som planerat och att verksamheten är etablerad. Enligt uppgift från Regional utvecklingsdirektör omfattar flytten av Energikontoret en medarbetare.

⁴⁹ Text i ”Granskning av verksamhetsstyrning – Nämnden för hållbar utveckling” dnr 19REV63

⁵⁰ Nämndens sammanträdesprotokoll 2020-01-31 § 5

⁵¹ Enligt reglemente från 2020-06-17

⁵² 2020-11-18 § 103

⁵³ Nämndens sammanträdesprotokoll 2020-01-31 § 6

⁵⁴ Nämndens sammanträdesprotokoll 2020-03-25 § 23. Beslutet är dock inte korrekt formulerat i nämndens sammanträdesprotokoll som finns på Regionens hemsida.

Enligt uppgift från Regional utvecklingsdirektör har från och med år 2020 medel för sjukresor överflyttats till Nämnden för hållbar utveckling från Hälso- och sjukvårdsnämndens verksamheter med sammanlagt 85,5 mnkr. Ramarna har för år 2020–2022 reducerats med en procent varje år, dvs tre procent ackumulerat för år 2022, vilket motsvarar en kostnadsreduceringsnivå med 12,7 mnkr.

Kommentar

Vi har noterat att tidigare iakttagelser om bristande efterlevnad av reglemente (delegationsrätt) och attestreglemente (beslutsattester) har åtgärdats under 2020. Därmed är bedömningen att berörda beslut ryms inom ramen för reglementet. I likhet med föregående år finns fortfarande en protokollskrivning om styrelsens delegering till nämnden att utse kulturstipendiater. Styrelsens mandat till denna delegering framstår inte förenlig med gällande reglemente.

För nämndens beslut om regionens övertagande av Energikontoret Västernorrland bedömer vi det vara av vikt att nämnden har utvärderat beslutets innebörd (exempelvis om det rör sig om en formell verksamhetsövergång) och säkerställt att hanteringen är förenlig med bestämmelser i kommunallagen 5 kap 1 §⁵⁵.

5.4 Har nämnden en ändamålsenlig beslutsprocess?

5.4.1 Är beslutsprocessen dokumenterad?

Regiondirektören har fastställt en regiongemensam rutin avseende ärendehantering. ⁵⁶ Rutinen berör processen fram till utskottens beredning av ärendena.

Styrelsens och nämndernas gemensamma reglemente angav tidigare att de ärenden som ska avgöras av nämnden/styrelsen ska beredas av utskottet om beredning behövs. Vidare framgick att när ärendet beretts ska utskottet lägga fram förslag till beslut.

Reglementet genomgick en större omarbetning under våren 2020 och ett nytt reglemente fastställdes av fullmäktige i juni 2020. Enligt det nya reglementet inrättar styrelsen och nämnderna de utskott och beredningar som behövs samt beslutar om reglementen för dessa.

Enligt ”Reglemente och arbetsordning för Nämnden för hållbar utvecklings arbetsutskott”⁵⁷ framgår att i arbetsutskottets uppgifter ingår att bereda nämndens ärenden. Enligt utskottets arbetsordning ska skriftlig kallelse tillställas utskottets ledamöter senast tre dagar innan utskottets sammanträde. Vad vi noterat berör inte reglementet/arbetsordning nämndens eller utskottets beslutsprocess närmare.

Kommentar

Vår bedömning är att beslutsprocessen, på en övergripande nivå, är dokumenterad. Bedömningen grundas på att nämndens reglemente och utskottets arbetsordning ger vissa anvisningar medan en närmare beskrivning av beslutsprocessen och

⁵⁵Beslut om nämndernas organisation och verksamhetsformer ingår bland fullmäktiges uppgifter.

⁵⁶ Styrdokumentsnummer 450465 ”Ärendehantering – vem ansvarar för vad” fastställd 2020-11-02

⁵⁷ Nämndens sammanträdesprotokoll 2020-08-26 § 71

ärendehantering finns i den regiongemensamma rutinen ”Ärendehantering – vem ansvarar för vad”.

Ytterst är det en fråga för ordföranden att bedöma vilka ärenden som ska tas upp på dagordningen i utskotten och nämnden genom preliminära föredragningslistor. Föredragningslistorna fastställs vid inledningen av sammanträdena.

Vi bedömer att det är tveksamt om tre dagar innan sammanträde ger utskottet skäliga förutsättningar för sin beredning. Enligt den information som vi fått del av har dock utskottet vid mer än hälften av sammanträdena fått handlingarna mer än tre dagar innan.

5.4.2 Har nämndens beslut beretts av ansvarigt utskott?

Utifrån vad som framgår i nämndens protokoll 2020, har nämndens ärenden i huvudsak beretts av utskottet. Vi har noterat att beredning inte skett i följande ärenden:

- Beredning framgår inte för de löpande ärendena om ”Styrning och rapportering till skolstyrelse” eller månadsuppföljningar för februari, april (förstärkt månadsrapport), juli och oktober⁵⁸. Beträffande rapportering till Skolstyrelsen har det i samband med saklighetsgranskningen framförts att beredning för denna typ av ärenden inte behövs. Vad gäller månadsuppföljningen hinner enligt uppgift inte underlagen bli klara inför utskottets sammanträden varför redovisning sker direkt till nämnden.

Vidare framgår inte beredning för ärenden om Delförsäljning av aktier i Ostkustbanan 2015 AB och Inriktningsbeslut om ändrat ägande i Norrtåg AB samt AB Transitio. Enligt uppgift medgav inte tidplanen beredning av dessa ärenden. Beredning har inte heller skett av ärendet Remiss från Trafikverket av förslag till utbyggnadsstrategi för Ostkustbanan och Ådalsbanan, Gävle-Västeråsby.

- Ett antal⁵⁹ fall där arbetsutskottet har beslutat att utan eget ställningstagande överlämna ärendet för beslut till nämnden. Dessa ärenden gällde Hållbarhetsplan 2020 – 2024, Förtydligande/revidering av reglemente för styrelsen och nämnderna 2019-2022, Arbetsordning för Nämnden för hållbar utvecklingsutskott, Avveckla Länsöverenskommelsen Västernorrland (LÖV), SFI Ålsta folkhögskola och Budget 2021. I samband med saklighetsgranskningen har framförts att det i nämnda i ärenden funnits omständigheter som föranlett att arbetsutskottet har överlämnat ärendet utan eget ställningstagande.

Kommentar

Vår bedömning är att nämnden i huvudsak har en ändamålsenlig beslutsprocess.

⁵⁸ Nämndens sammanträdesprotokoll 2020-03-25 § 17, 2020-05-19 § 39, 2020-08-26 § 70, 2020-12-16 § 111.

⁵⁹ Nämndens sammanträdesprotokoll 2020-01-31 § 8, 2020-05-19 § 45, 2020-08-26 § 71, 76, 77, 2020-10-01 § 87

Detta grundar vi på, förutom vår bedömning om att beslutsprocessen är övergripande dokumenterad (se 5.4.1), att nämndens ärenden i huvudsak har beretts av utskottet under 2020.

Som noterats har ett antal ärenden överlämnats till nämnden utan förslag från utskottet. Ytterst är det upp det nämnden att avgöra om det är tillfredsställande. Utgångspunkten är, enligt vår bedömning, dock att utskott ska bereda ärenden till nämnden och avlämna förslag till beslut.

Vi har noterat ärenden som enligt nämndens protokoll har behandlats utan föregående beredning i utskottet. Avsaknad av beredning är så som vi uppfattar det inte i linje med arbetsutskottets ”Reglemente och arbetsordning”⁶⁰, som anger att arbetsutskottets uppgift är att bereda nämndens ärenden. Vi tolkar det som att med denna skrivning avses samtliga ärenden.

Vi rekommenderar nämnden:

- Beträffande arbetsutskottets beredning av ärenden, säkerställ tillämpningen av fastställt reglemente/arbetsordning och vid behov förtydliga vilka ärendetyper som ska omfattas av beredning.

⁶⁰ Nämndens sammanträdesprotokoll 2020-08-26 § 71

6 Revisionell bedömning

Sammantaget är vår översiktliga bedömning att nämnden i huvudsak har säkerställt en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten för 2020. Likt föregående år, råder inte nämnden fullt ut över verksamheten inom förvaltningen Regional utveckling, eftersom Regionstyrelsen har viss beslutsbefogenhet. Det begränsar nämndens förutsättningar för styrning och kontroll av verksamheten, liksom försvårar ansvarsprövningen.

Samtidigt som vi har noterat en förbättring inom vissa områden⁶¹ jämfört med tidigare år, har granskningen visat på några utvecklingsområden för nämnden. Dessa belyses närmare i respektive rapportavsnitt. Revisionsfrågorna besvaras nedan:

- Nämnden har i allt väsentligt tolkat mål och uppdrag från fullmäktige (avseende både verksamhet och ekonomi) och brutit ned dessa till styrsignaler för verksamheten.
- Nämnden har en i huvudsak systematisk uppföljning och rapportering av det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet samt hanterat eventuella avvikelser i resultatet. Vissa brister i fullständighet har dock noterats avseende redovisning av måluppfyllelse. En övervägande del av nämndens mål har uppnåtts.
- Nämnden har en övergripande process för den interna kontrollen. Efterlevnad av Regionens regelverk beträffande gåvor till anställda samt arkivreglementet (dokumenthanteringsplan) behöver dock säkerställas.
- Nämnden har i huvudsak en ändamålsenlig beslutsprocess. Beslutsprocessen är övergripande dokumenterad och nämndens ärenden har i huvudsak beretts av utskottet under 2020. Vi har dock noterat ett antal ärenden som inte har beretts i enlighet med arbetsutskottets ”Reglemente och arbetsordning”.

Vi vill särskilt lyfta fram följande rekommendationer till nämnden;

- Tillse att det för styrkortets mål anges en uppföljningstidpunkt.
- Tillse att verksamhetsrapporteringen är fullständig och tillräckligt beskriven beträffande måluppfyllelse och intern kontroll.
- Säkerställ efterlevnad av Regionens regelverk för gåvor till anställda samt av arkivreglementet (dokumenthanteringsplan).
- Säkerställ tillämpningen av fastställt reglemente/arbetsordning och vid behov förtydliga vilka ärendetyper som ska omfattas av beredning.

Anna Nordlöf
Certifierad kommunal revisor

⁶¹ Exempelvis ett förtydligt balanserat styrkort, tillförda mål och risker kopplat till folkhälsoområdet, löpande rapportering av delegationsbeslut, efterlevnad av reglemente (delegationsrätt) och at-testreglemente (beslutsattester)